

عنوان مقاله:

تأثیر و نقش نظام حکومتی بر نقوش کاشیکاری در دوران صفوی و قاجار

محل انتشار:

اولین همایش منطقه ای معماری، عمران، نقشه برداری (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسنده:

محسن طبسی - دکتری پژوهش هنر؛ استادیار گروه معماری؛ دانشکده هنر و معماری؛ دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد

خلاصه مقاله:

کاشی کاری هنری است ماندگار که از دیرباز بر مساجد و اماکن قدیمی کشورمان و نیز اماکن مذهبی جهان نقشبسته است. بهکارگیری انواع مختلف کاشی در تزیینات بناهای مذهبی و مساجد، بیانگر نوعی تقدس است که در روح هنرهای اسلامی ایرانی متجلی است. بررسی، مطالعه و مقایسه در نقوش کاشیکاری می تواند باعث شناسایی هویت فرهنگی بناها شود. در این میان عوامل بسیاری در تغییر طرح و نقش کاشی ها دخیل بودند که یکی از این عوامل، بی شک تأثیر نظام حکومتی است. پژوهش حاضر بر آن است تا با استفاده از روش تحلیلی توصیفی و انجام تحقیقات کتابخانه ای در عرصه آرایه های معماری و تحقیقات میدانی به ارزیابی و مقایسه تطبیقی نقوش کاشی کاری چند مسجد در دوران صفوی و قاجار و تأثیر نظام حکومتی بر آن بپردازد. یافته های تحقیق نشان می دهد که در عصر صفوی به دلیل اقتدار و انسجام نظام حکومتی، بیشتر نقوش کاشیکاری مساجد، نقوش هندسی و گیاهی به صورت انتزاعی و تجریدی است که استحکام ساده و روانی دارد و در عین کثرت دارای وحدت و انسجام است و خطوط به کار رفته در آن خط کوفی و خط ثلث است. اما در زمان قاجار به دلیل آشفتگی و نابسامانی و پراکندگی قدرت و همچنین تأثیر غرب، نقوش کاشیکاری به صورت طبیعت گرا، تقلیدی و غیر انتزاعی است نقوشی همچون منظره سازی، تصاویر میوه مانند انگور، گل و گلدان، کاسه بشقابی و موارد مشابه آن نیز به چشم می خورد که تنوع بیشتری نسبت به دوران صفویه دارد اما از انسجام خاصی پیروی نمی کند. همچنین خط غالب در بیشتر نقوش، خط نستعلیق است.

کلمات کلیدی:

نظام حکومتی، نقوش کاشیکاری، مسجد، دوره صفویه، دوره قاجار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/336335>

